

Vad har hänt?

REGERINGENS UNDERHANDLINGAR med de olika partierna i uppdragsfrågan såges ha strandat. Propositionen dröjer. Ämnar regeringen falla på några andra frågor?

BARNPENSIONERING FÖR 17½ MILJONER kronor för att bereda uppehälle och uppfostran åt barn till ånkor och arbetsförmögna samt åt föräldralösa förestås av särskilt tillkallade sakkunniga, som nu till regeringen överlämnat första delen av sitt betänkande.

ARBETSBRISTEN BLAND STENHUGGARNÄ i Bohuslän och även alla åtgärder, bl. a. omfattande yrkesutbildning för ungdomen, som vidtagits med anledning därav, har blivit bekräftad vid ett stort auditoriemöte i söndags, föranställt av de socialdemokratiska kvinnorna. Då de beslutade statsråden dock ej äro tillfyllt samma kvinnoorganisation även tagit initiativ till en insamling för den värsta nödens avhjälpan.

OM HAMSUNS PROTEST MOT OSSJETSKEYS kandidatur till fredspriset och ett däremot riktat inlägg i pressen av 33 författare, tillhöriga författarföreningen, fördes i Oslo på fredagskvällen en 5 timmars diskussion i norska författarföreningen. Sigrd Undset öppnade som ordförande mötet, men kastade sig sedan med hela i striden som en av de 33. Två resolutionsförslag stöd mot varandra. Det ena framlades av en d:r Mehle och avsåg författarföreningens avståndstagande från de 33, det andra, vilket segrade med 74 röster mot 44, var av följande lydelse:

Medlemskap av norska författarföreningen får icke utgöra något som helst hinder för vare sig den enskilda medlemmen eller grupper att fritt uttåla i pressen — som försvarare eller angräpar. Därför avskrivs d:r Mehles förslag som ovidkommande.

ETT POLITISKT MORD ÄR BEGÅNGET I DAVOS i Schweiz. Den tyske ledaren för det schweiziska nazistpartiet, Gustloff — motsvarande alltså den nyss från Sverige utvisade d:r Heinz Bartels — är mördad av en jugoslavisk judisk student, Frankfurter. Tyska legationen och konsulat ha flaggat på halv stång och schweiziska förbundsrådet har beklagat. Gustloff är alltså från båda sidor behandlad som officiell person.

Mördaren angav sig själv omedelbart: sade sig icke känna Gustloff, ville endast förinta honom som representant för ett förtärligt system.

Mordet må dock beklagas. Se Irene Harand: hat kan icke utdrivas med hat, endast med kärlek.

EN APPELL TILL EUROPAS STUDENTER har utsänts av Mussolini genom Popolo d'Italia. Den vänder sig särskilt till studenterna i Paris och Bryssel med uppmaning att sätta spärk för de blodförlustiga politikernas sanktionspropaganda, som kommer att släpa lös det »dämoniska» mis- brodermordande och katasrofjala krig, där Europas ungdom

När Lansbury drog den stora lotten.

Medan den svenska riksdagen bereder sig att genomplöja de 900 motionerna, som alla skall in i utskott och därifrån tillbaka till kamrarnas plenum, kan det vara av intresse att ihågkomma de s. k. privata motionernas öden i parlamentarismens hemland England. Är man där icke lycklig nog att sitta i regeringsställning, men har ändå något på hjärtat, så sätter man in sitt namn till utlottning. Ty det är lotten som avgör i vilken ordning enskilda motionärer skall få sitt ärende fram till behandling och om det alls skall komma fram! Det randas nämligen en dag, vid pingstid, som kallas Menlösa barns dag — the slaughter of the innocent — då alla icke medhunnna motioner utan vidare blir ihjälslagna, kommer ur världen. Och så begränsad är under de föregående månaderna den anslagna tiden för dessa privata motioner, att man beräknar att ett par tre av dem kan hinna komma till en slutvotering.

Därför var det något av historiskt ögonblick, när den första lottkastningen vid parlamentets vårsession gav första plats bland motionärerna åt George Lansbury. Parlamentet hade samlat dagen förut. Alla anföranden hade färgats av det huvudarbete, som skulle tynga de framföriggande sex månaderna: regeringens förslag till upprustning, en utgiftspost på omkring 360 miljoner pund eller närmare 7 miljarder kronor. Lansbury hade sist låtit tala om sig då han nedlade posten som ledare för arbetarpartiet, detta som en demonstration mot sanktionspolitiken, vilken han ansåg kunde leda till krig. Nu hade lotten givit honom rätt att framställa ett positivt förslag, vilket han själv ville välja. — »Han valde», säger Manchester Guardian, »vad varenda en av hans vänner kunnat vänta att han skulle välja: att föra fram en motion för den väg till fred, som han tror på.»

Jag begär, sade Lansbury, att de ekonomiska förhållandena i världen tagas upp till behandling på en världskonferens. — Jag önskar att en myndighet upprättas, som skall avgöra hur världens råvaruutgångar skall utnyttjas för att tjäna alla nationer och att alla nationer i möjligaste mån uttala sig om hur detta skall göras. — Folkförbundstanken är vacker, men olyckligtvis grundades förbundet efter ett krig och efter att en straffad slutits. — Jag tror att Tyskland har lika stor rätt som vi själva. Alla regeringar i världen rustar. —

Bakom Lansbury ställde sig bland andra hans partikamrat Salter, som gav en översikt av olika nationers tillgång på viktiga råvaror och förklarade att Japan, Tyskland och Italien skulle kunna kalla sig de fattiga i världen. Även Lloyd George stödde Lansburys motion med en psykologisk utredning av den roll som skräcken spelar i det överväldigande upprustningskådespelet i världen.

Det behöver knappast sägas, att Lansburys motion fälldes redan i denna »första läsning» av den världiga konservativa majoriteten. 137 av underhusets medlemmar röstade dock för.

George Lansbury är emellertid van att stå eller falla för en sak som till synes är hopplös. Under ett kvarts sekel har han arbetat kommunalt och politiskt som representant för en valkrets i östra London, East End, den beteckning som innesluter även de hopplösa fattigkvarteren. Den världen ser dock annorlunda ut nu mot när han började. Och 1913 gick han in i fängelse för den kvinnliga rösträtten, bland andra suffragetter, och hungerstrejkade som de. Han fyller om några dagar 77 år. Det förefaller som om varken åldern eller andra makter förmått frångå honom tron, att om också världen tycks stå stilla, så rör den sig ändå.

Irene Harand

i Köpenhamn, Malmö och Lund.

Seien Sie nicht nervös! Var inte nervös!, säger Irene Harand med sin djupa röst lugnande till fru Signe Blanck, som har ansvaret för tider och platser vid Malmöbesöket.

Jag står bredvid och måste skratta. Så är det hon som måste lugna oss — hon som tagit upp ett arbete, om vilket en kulturmänsklighet miss-tröstar. Hon är lugn, hon sover tryggt timmarna i luften mellan Paris och Köpenhamn, hon tar emot alla och kan ändå utträtta allt. — Gå inte ifrån mig!, säger

Irene Harand i Borgarskolans aula i Malmö.

hon åt oss, låt oss vara tillsammans så länge som möjligt! — Och hon packar sin koffert — »alla mina klänningar har min man köpt!» — och ordnar sin räkning, de (Forts. å sid. 3.)

skall drivas främst i döden, allt i skam och smålek sons sanktionerna. Sanna ljuda många av Mussolinis ord, helst lösräckta ur sitt sammanhang. Till sammanhanget hör ju även frågan var

Alestavar och björkehank.

Det råder en tystnad som i en biblioteksal i huset denna vinterformidag. I varje rum sitter någon och studerar, böjd över en bok, ett scriptum, en karta. Allt sammans är förberedelse. Man måste arbeta sig igenom en massa material för att sen på andra sidan skolan komma ut till yrket, gärningen, livet. Franska oregelbundna verb och vid vilket vattendrag ligger Enköping.

Själv sitter jag också med en bok, det är den gamla »Värend och virdarna» som är så lockande att läsa om då och då. Och där hittar jag en gammal sägen, som jag säkert läst flera gånger förr, men som först nu i situationen av i dag har något att säga mig.

På den tiden, berättar Hylltén-Cavaljus, då människorna visste mer än nu, då deras blickar kunde genomskåda nuet och framtiden, kom Gud på besök i Småland och fick syn på en bonde som gick och gårdslade. Gud såg genast att han nyttjade bara alestavar och björkehank, alltså ett dåligt material, och Han hörde också hur bonden sa för sig själv, medan han arbetade: alestavar och björkehank, vara året långt. Gud förebrådde honom att han använde så useft virke till sitt företag. Mannen medgav att Gud hade rätt, men eftersom han inte skulle leva mer än året ut, så ansåg han sig inte behöva bättre virke. Då insåg Gud, att människan alltid måste leva och arbeta som om hon hade en framtid, och Han sade: »Ja, så skall människan inte veta sin tid heller.» Och så tog Han bort från människan makten att se i syne. Därför gjorde bönderna stadiga gårdesgårdar, snodda med granvedor — på en förhopning.

Om Gud den gången hade rätt, vad skall det då bli för gårdesgårdar i dessa dagar, när man allt mera bestämt och ovillkorligt träffar på förutsägelserna om

det nya världskriget som skall börja år 1937, 1938 eller allra senast 1940? Med andra ord, vad skall den psykologiska effekten bli, t. ex. på ungdomen? Kan man lägga all sin energi, intelligens och tålmod på att skaffa sig utbildning för en bana i det fredliga livet, samtidigt som man lever under den föreställningen att en världsbrand skall inträffa som gör inhämtandet av den förberedande humanistiska bildningen och senare den tekniska yrkesutbildningen totalt onödiga så när som på exercisen?

Till och med i de länder där en pojke tränas för krig samtidigt som han lär sig läsa, måste där bli en spänning mellan den militära träningen och den fredliga yrkesutbildningen. Behöver man kunna läsa och skriva för att sköta en spak i en flygmaskin och kasta ner bomber? Det fredliga yrkesarbetet blir under sådana förhållanden ett tillfälligt jobb, liksom för en del flickor förvärvsarbetet före bröllopet.

Kan människan ha det så i längden eller ens en kort tid? Livet är rikt på mödor, besvikelser, nederlag och lidanden. Men det har också en stor tjuvning. Det har gämlar av tillfredsställelse, av skönhet, glädje, framgång, genom lindring av plåga, av törst, hunger och köld. Själva dess osäkerhet och föränderlighet kan ge det ett behag, när man iakttar dagarnas evigt nya mönster och den större helhet som växer fram därur. Ja, där finnes väl en balans mellan människans krafter och livets börda på det hela taget. Vid ökad press kan hon mobilisera vilande krafter till en viss gräns.

Men det finns en gräns. Vår Herre visade den redan på den tiden, då han inspekterade bondens dåliga gårdesgård av alestavar och björkehank.

Devinez.

Sista motionsrapporten av Ruth Hamrin.

Undervisning, arbetsfred och hygien.

Det märkligaste, som hitintills varit att anteckna ifråga om kommande riksdagsingrepp på skolans område är väl regeringens utfästelse om proposition på ett sjunde obligatoriskt skolor. Därnäst får man kanske nämna det uteblivna förslaget om lönerreglering för folkskolans lärare, en åtgärd, som naturligtvis utlöste besvikelse inom kåren. En tröst anses det vara, att löftet står kvar.

Från lärarhåll har det räknats ut, att ungefär 2 % av årets motioner rör sig på skolans område. Dit hör då ett stort antal motioner om tillfälliga lönelöfdebättringar på olika områden — för fortsättningskolektörer, slöjdare etc. Vidare är att anteckna en motion av fru Ruth Gustafson, som begär ett statsanslag på 15,000 kr. till Olofskolan — som bekant en av våra få fria skolor (543:II). För att framför allt bereda folkskoleborn från avlägsna och isolerade nejder med hårt klimat, där resekostnaderna äro synnerligen höga, möjlighet till studieresor, föreslår herr Hage (318:II) att det anslag, som Kungl. Maj:t föreslagit till 50,000 kr. för ferie- och studieresor skall höjas till 75,000.

För 30 år sedan funnos i landet ett par hundra motorfordon, nu ha vi mer än 200,000, säger herr Pettersson i Hällbacken i en motion och tillägger, att detta faktum nödvändiggjort införande av trafikundervisning, praktisk och levande, i skolorna. Som det nu är, får barnen inte lära sig det enklaste vägvett till skydd både för dem själva och för andra vägfärdande. Folkpartiet med herr Hamrin i spetsen anser, att på vilken plats i livet de unga

flickorna än må ställas, måste det alltid för dem vara av stort värde att äga kunskaper i matlagning och hemvärd. Skola emellertid dessa kunskaper komma hela den uppväxande ungdomen till del, måste mera effektiva medel än hittills komma till användning, varför motionärerna hemställa om utredning och förslag till nästkommande riksdag om införande i folkskolan, respektive fortsättningskolan, av obligatorisk undervisning för flickor i husligt arbete.

Utmärkt! Herr Hamrin kunde bara tagit pojkarna med på samma gång, det finns inte många platser i livet, där det inte skulle vara av stort värde även för dem att ha lite kunskaper i hemvärd.

Hemkonsulenter.

Vuxet folk behöver också gå i skola och därför yrkar herr Sandberg m. fl. på statsbidrag till hemkonsulenter. Det finns så många andra konsulenter — vandringsrättare, jordbrukskonsulenter, trädgårdskonsulenter etc., som ha sin stora uppgift att fylla. Men vi sakna hemkonsulenter — kvinnliga undervisare i lantushållning eller särskilda grenar därav, framför allt på hemvärd och husligt arbete. — »Det gäller att i det egna husshåll på ett för ekonomin och hälsan tillfredsställande sätt tillvarata, bereda och använda vad jorden givit och att överhuvudtaget så rationellt som möjligt bedriva hemarbetets mångskiftande uppgifter.» Vidare heter det, att framstegen på åkerbrukets område bli icke av värde förutom att motsvarande fram-

(Forts. å sid. 2.)

Veckovisningen

TIDEVARVET

Radikal
politisk
veckotidning.

REDAKTOR:
Carin Hermelin
ANSVARIG UTGIVARE
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfri lördag
Triewaldsgränd 2, 3 tr., Stock-
holm. Tel. 20 48 42.

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Ledam. av Sveriges Advokatsamf.
Norrländsgatan 18.
Tel. 10 75 75, 10 75 76.
STOCKHOLM

Stockholms stads Poliklinik vid Kornhamnstorg 4

Måndagar, onsdagar, fredagar kl. 9—10 f.m.
För havandeskapet och
dess sjukdomar.

För medelösa kostnadsfritt, för andra mot
erläggande av 2 kronor.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGSHEM

LINNEGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid
Tryggt och egen. välräk.
Tel. 778 24.

Per-Einar Fryklöf

TANDLÄKARE
Sven Rinmangsgatan 3, 3 tr.
(Norr Mälarsstrand 78.) Mottagn. kl. 12.30
—1.30, 6—7 e. m. samt telefon 53 42 46
Låga taxor. Kostnadsfri rådgivning.

Centralbadets damfrisering

rekommenderas
Elegant. Tel. 20 95 92. Företk/ansig

Alimonda-Institutet

10-årig homeopatisk praktik.
Mottagning 11—2. Rådgivning även per
korrespondens. Begär prospekt och frå-
gelista. Leg. läkare.
Adress: Upplandsгат. 16, 4 tr. (hise)
Stockholm. Telefon 32 08 99.

Uno Oldenburg J:or

Jur. Kand.
Drottninggatan 4, tel. 21 30 44.
Alla slags juridiska uppdrag: Rättegån-
gar, skilsmässor, boskilling, äktenskaps-
förord, houppteckn., testamenten.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 Tel. Söd. 70 04
FOLKUNGAGATAN 65 " " 75 17
GÖTGATAN 87 " " 333 90

Arméhanddukar 86 cm.

Stuga, belltulle, färdiga, med bågarna, nästan om
alltliga. Passande till såväl köks- som soffa-
handdukar. pris endast 6,90 pr dus. Obs! 3 dus
fraktfritt.

Oskarsöns Lager, Kungsg. 70, Sthlm.

Märta Armfelt

Generalagent i Skandia

Kostnadsfri rådgivning dagli-
gen 12-14 i Skandias huvud-
kontor, Mynttorget 1.
Tel. Namnrop Skandia-Freja.

Specialitet:

Pension-, livränte-, liv- och sjuk-
försäkring.

Anita

Vi utföra var
25 krs
PERMANENT
till 12.50

Månd., Tisd. o. Onsd.
Ingen värme. Eleg. ut-
för. 10 års praktik i
amerik. storsäder.

Birger
Jarlsög. 8. INST. ANITA 60 97 97.
62 94 99

Den 15 Febr. 1936

Barnmorske- kårens väl och ve.

I Tidevarvet har redan framhållits att man med glädje bör hälsa de förslag till omorganisation av förlossnings- och mödravården, barnmorskeväsendet och barnmorskeutbildningen, som strax före jul framlades av befolkningskommissionen. Men det gällde att förslaget på ett vettigt sätt fördes ut i livet. Ty det är ju ganska klart att i ett så stort komplex av frågor måste järnkningarna av en eller annan art ske — nog så betydelsefulla i och för sig. Men principerna kvarstå dock orubbad.

Barnmorskekåren är ju på det närmaste berörd av det föreliggande förslaget.

Det är därför enbart glädjande att styrelsen för Svenska barnmorskeförbundet, vars yttrande över omorganisationsförslaget infortrats, ger helt och fullt erkännande åt förslaget till den slutna och öppna förlossningsvårdens samorganisation till en enhet. Därmed har också, enligt Barnmorskeförbundets styrelses mening, kommissionen angivit en effektiv utväg till både en utjämning och ett bättre tillvaratagande av distriktbarnmorskornas arbetsmöjligheter.

I fråga om lönefrågans ordnande möter dock kommissionens förslag en viss kritik från barnmorskehåll och som det synes oss med rätta.

Det nuvarande avlöningssättet med viss grundlön och sedan betalning efter prestation har av kommissionen utbytt med helårsavlöning, kompletterad av t. o. m. bestämt förbud för barnmorska att mottaga något extra arvode för sina förrättningar. Detta i överensstämmelse med principen för distriktssköterskornas avlöning.

Distriktsbarnmorskornas arbete är som bekant ingalunda jämnt fördelat över landet. En del barnmorskor ha ett ytterst ringa antal förlossningar, andra komma upp till ett betydligt stort antal per år. Inkomsten blir med nuvarande system därför högst olika. Ett jämställande av alla skulle naturligtvis medföra försonliga en reducering av deras årsinkomst, för andra däremot en säkerhet och visshet att livsuppehållet — även om arbetet minskar — är säkerställt. Att barnmorskor med en nuvarande inkomst betydligt överstigande den föreslagna lönen anmäler missnöje är begripligt. De ha också med synnerlig skärpa tagit till orda mot förslaget ifråga.

Det är då särdeles glädjande att Barnmorskeförbundets styrelse, uttals-
samt framställda erinringar, uttalar som sin uppfattning att försla-

gen i sin helhet synes innebära så stora fördelar av verklig vital betydelse för barnmorskekåren. Styrelsen framhåller emellertid betydelsen av en viss relation mellan den fixa lönen och arbetskvantiteten, exempelvis att lönen utginge oförändrad med en arbetsprestation av högst 20 förlossningar per år och sedan ett visst tilläggsarvode för varje förlossning därutöver.

Rättighet att mottaga frivilligt erbjuden extra ersättning är också en rimlig begäran.

De ändringar som sålunda påyrkats är både välbetänkta och möjliga att genomföra. De skulle bringa udden av barnmorskornas motstånd och även enligt vår uppfattning bidra till en förbättrad mödra- och barnvård. Ty en sådan kan endast uppbyggas med hjälp av en väl utbildad arbetsglad barnmorskekår i den öppna förlossningsvårdens tjänst.

A. N.

Språkkurs i Visby.

25/6—28/7 anordnas en kurs i tyska och engelska i Visby under medverkan av Mr. F. A. L. Charlesworth, Lecturer in English vid Stockholms Borgarskola och t. f. lektor i engelska vid Upsala Universitet och Fräulein Emy Horowitz, Dr. phil., Lär. vid Ateneum och Stockholms Borgarskola. Prospekt och närmare upplysningar genom

Fil. mag. Helgo Lindström
Lärare vid Vasa Realskola och Stockholms Borgarskola. Adr.: Rob. Almströmgatan 9, Stockholm. Tel. 36 14 80. (4—8).

Sista motionsrapporten.

(Forts. fr. sid. 2).

steg göras, där åkerns produkter skola förädlas, i ladugård och kök.

Den som står i köket måste infoga sig i det större sammanhanget — det sa vi i Tidevarvet för 10 år sedan!

Gift kvinnas beskattning.

Att gift kvinna delvis vantvris på arbetsmarknaden är nog ställt utom allt tvivel. Hennes trivsel skulle sannoligen inte heller ökas, om den motion, som väckts av herrar Aronson, Anderson i Övanmyra och Olsson i Mora ginge igenom. I denna hemställes nämligen om sådan ändring av gällande bestämmelser om gift kvinnas beskattning att hon nekades det avdrag på 200 kr., som hon numer har rätt att göra. Motiveringen är den gamla vanliga, att somliga familjer äro dubbel-för-sörjda och därför intar en redan förut privilegierad ställning. Herrarna har som synes ingenting lärt av befolkningsdiskussionen, men däremot aldeles glömt, att äkta makar i skattehänseende så långt ifrån åtnjuta en privilegierad ställning att de tvärtom äro extra beskattade.

Låt oss slippa de ökända kommunalprocesserna.

ber herr Paulsen i Arlov i två motioner, vars genomförande säkert skulle öka den samhälleliga trivseln för både underordstugare och funktionärer inom fattigvården (58 och 59: 11). Han hemställer nämligen om slöpadet av gällande bestämmelser om hemortsrätt till enligt fattigvårdslagen, dels enligt barnavårdslagen. Varje svensk medborgare borde ha hemortsrätt i Sverige utan angivande av något särskilt samhälle. Och staten borde betala 75 % av alla fattigvårdskostnader och av alla kostnader för den offentliga barnavården. En av staten utsedd kontrollmyndighet skall godkänna kostnaderna. Främsta fördelen av denna anordning anser motionären vara att fattigvårds- och barnavårdsmyndigheter finge ägna sig åt sina egentliga uppgifter att hjälpa fattiga och behövande människor i stället för att som nu betungas av hemortsredningar och processer. — (Siod det inte just härom dagen ett fall, där en tattarekvinnas fick både bröllop och hemgift av sin kommun som tack för att hon gav sig av?)

Herr Wangson anser däremot, att hemortsrättsreglerna måste bibehållas, men att det är på tiden, att principen om samhällets hjälpplikt mot *alla oförskyllt nödlidande* nu äntligen lagfästes enligt fattigvårdslagen. — Som det nu är ha endast barn under 16 år och vuxna, som på grund av sjukdom eller ålderdom äro arbetsförmögna, rätt att få fattigvård. Vi-

get i sin helhet synes innebära så stora fördelar av verklig vital betydelse för barnmorskekåren. Styrelsen framhåller emellertid betydelsen av en viss relation mellan den fixa lönen och arbetskvantiteten, exempelvis att lönen utginge oförändrad med en arbetsprestation av högst 20 förlossningar per år och sedan ett visst tilläggsarvode för varje förlossning därutöver.

Rättighet att mottaga frivilligt erbjuden extra ersättning är också en rimlig begäran.

De ändringar som sålunda påyrkats är både välbetänkta och möjliga att genomföra. De skulle bringa udden av barnmorskornas motstånd och även enligt vår uppfattning bidra till en förbättrad mödra- och barnvård. Ty en sådan kan endast uppbyggas med hjälp av en väl utbildad arbetsglad barnmorskekår i den öppna förlossningsvårdens tjänst.

A. N.

EURYTMI

enl. RUDOLF STEINER.

Nybörjarkurs för vuxna
börjar den 18 februari.

Vidare upplysn. tel. 41 67 63,
säkraast före kl. 10 f. m.

Fru Astrid Frykman.

dare yrkar motionären på att ordet »fätligvård» avskaffas och att en uppmyknings sker av den i princip orimligt stränga behovsprövningen, som nu föregår hjälpbeviljandet (288: 1).

I detta sammanhang bör även nämnas en motion av bl. a. fru Ruth Gustafson, som begär lindring i de mindre bemedlade kostnader för vård av sinnessjuka. Föräldrar kunna nämligen bli skyldiga att betala full vårdkostnad för ett av sina barn under så stor tidrymd, att övriga barns rätt blir lidande. Dyliga fall äro ofta mycket ömmande, då sjukdomen varar i 10-tals år, men lagen inte synes medgiva något som helst undantag (601: 11).

Lokaler istället för förbud.

Herr Sundström m. fl. har väckt en motion, som därför att den sätter in något positivt i stället för de allena saliggörande förbuden (118: 11) är värd samtycksamhet. Motionärerna vill ha fler allmänna samlingslokaler och syftet framgår bäst av ett citat ur motionen: »Det har ofta och ej utan skrämdande fog talats om dansbaneområdet med tyförljande langning och sedlig förvidning. Utan att vilja hängiva oss åt någon kolartor på möjligheten att genom de åtgärder vi ämnar föreslå kunna utrota den avart av nöjen vi ovan omnämnt, hålla vi dock för troligt, att därest det funnes tillgång till någon ändamålsenlig lokal gärna i förening med någon vacker park, där ungdomen såväl sommar som vintertio kunde samlas i studiecirkel, föreningsmöten, musik- och sångövningar, samkväm, amatörteater och annan bildningsverksamhet så hade man därigenom erhållit en mäktig hävstång i kampen mot langvarnasten och demoraliserande nöjeställningar av skilda slag.»

Motionen slutar med en hemställan om att riksdagen måtte anhänga om en utredning, på vad sätt stat och kommun skulle kunna medverka till en förbättring av de redan befintliga nöjeslokalerna, dels genom lån och subvention medverka till nya och dels göra möjligt att lokalerna finge tagas i bruk för de mångskiftande behov, som ständigt annålla sig.

Arbetsred.

Det finns stora utsikter för att förra årets partier i riksdagen vidhålla sina gamla ståndpunkter — högers förslag är alltså identiskt med partiets motion och reservation vid förra årets riksdag, socialdemokraternas med det dåvarande utskottsutlåtandet och folkpartiets slutligen med de synpunkter, som partiet förut hävdade. Alla tre kan ju inte gå igenom och går det som sist, så blir det inget alls. Varför vi föredra att återkomma i ärendet.

Folkpartiet har dessutom framlagt ett förslag till en beredskapslagstiftning till förhindrande av arbetskonflikter. Efter-som regeringen icke tagit lärdom av byggnadskonflikten och framlagt ett förslag, så har partiet känt sig föranletat därtill. Motionärerna understyrka särskilt, att lagstiftningen bör gälla endast beträffande viss arbetskonflikt, vilken på grund av sin omfattning och med hänsyn till förhållandena i övrigt kan medföra synnerligen skadegörande verkningar för viktiga samhällsintressen och som icke kunnat biläggas genom förhandlings- och medlingsförfarande. I dyliga fall skulle regeringen äga befogenhet att förbjuda de tvistande att vidtaga eller utvidga arbetsinställelse liksom att förbjuda andra till sympatiägård. Regeringen skulle dessutom ha rätt att vid dessa tillfällen bestämma, att löner och andra arbetsvillkor bibehöllas oförändrade tills tvisten

Vävskolan med mönsterritning och heminredning.
Fortbildningskurs: Komposition med provvävning. Färglära med naturstudier. Materiallära med handspinning. Heminredning med planering och komposition av textilier. Nybörjarkurs för hemvävning, yrkes- och pedagogisk utbildning. Skolhem med billig pension. Tel. 234. Sigruna Vävskola. Mary van Rijswijk.

Hälsan, viktigast av allt.
Vårda Eder hälsa. Effektivt behandlas gikt, reumatism, ischias, nervsmärtor, rubbningar i ämnesomsättningen m. fl. sjukdomar enligt Skodsborgsmetoden på
Stockholms Fysikaliska Kuranstalt.

Humlegårdsg. 18. Tel. 61 06 78. Moderata priser. Begär prislista!

NORRKÖPINGS STUVLAGER
KLÄDESHANDL, Barnhusgatan 4, Stockholm.
Ingen butik. Alla inköp o. försäljningar pr extra kostnad. Detta orsaken till våra bill. priser.

Vädjan.

om bidrag till fortsatt utgivning av boken
Fredsrörelsen ABC, Data och Fakta,
på främmande språk.

Denna bok har nu utkommit på avenska (2 uppl.), esperanto, engelska (2 uppl.), franska, estniska, finska och serbiska. Enskilda kapitel ha översatts till diverse språk. Olika länders föreningar ha i allmänhet utgivit eller hjälpt till med att köpa boken så den kunnat betala sig själv. Men de upplagor, som nu förberedas, torde möta vissa svårigheter i fråga om spridning m. m., och man måste vara beredd på att förlust uppstår. En tysk upplaga tyckes rätt väl förberedd genom subskriptioner och gåvor och en polsk upplaga ser något så när lovande ut. Däremot behöver den ryska (jag har fått meddelande, att Int. Försöningsförbundet är villigt att stå som utgivare för den tyska och ryska upplagan), den lettiska och flera, om vilka underhandlas, och senare den spanska, större bidrag, och jag kan ej utlova dem utan att veta om jag kan skaffa dem. Om dessa bidrag inflyta, kan jag — vilket vore en stor vinst — samtidigt trycka och övervaka å billig ort flera av de nämnda upplagorna. Jag vägar därför fördesamt vädja till intresserade att sända bidrag till »Anna T. Nilssons fredsboks konto, A.-B. Jordbrukarbanken, Malmö. Advokat Elisabeth Nilsson, Malmö, granskar kontots användning. Ett par hundra kr. äro inkomna, men omkr. 1,000 kr. behövas.

Vördsamt
Anna T. Nilsson,
förf. till Fredsrörelsens ABC.

avgöres. Detta kan tänkas ske antingen genom att regeringen fastställer ett framlagt förlikningsföreläggande eller genom obligatorisk skiljedom.

Framtiden.

Det kommer kanske att dröja länge, men det kommer dock en dag att ske — de flesta av herr Lindhagens motioner bli verkligt. Antingen svensk riksdag vill eller inte. Herr Lindhagen verkar i år för fred — fred på svenska landsvägar och därför begär han att fotgängarnas rätt skall tillgodoses — fred i världen och därför begär han, att anslaget för fredsupplysning skall höjas till 50,000 kr. eller åtminstone det belopp, 35,000 kr., som tidigare beviljats (10 och 235: 1).

Flera av herr Lindhagens motioner syfta till internationell gemenskap. Han hemställer till Kungl. Maj:t att underhandla och överenskomma med Nordens stater om ett gemensamt framträdande i Folkförbundet och anstördes för en ny utrikespolitik (3: 1). »Det gäller att förhindra krig. Och icke som fortfarande under ingivelse av synvillor kvacksalvervis söka låta sig till fredens rike genom förord för att organisera kriget med bibehållande av dess förmågliga orsaker.» Vidare ber han Kungl. Maj:t verka för att genom överenskommen grundsatser om nationaliteternas självbestämmande rätt i alla världsdelar börjar officiellt diskuteras och slutligen upptages i Folkförbundets akt och praktik (1: 1). Han återkommer med sin motion om åtgärder mot språkförbistring — ett världspråk — och om åtgärder för vårdande av vår nordiska språkgemenskap (230 och 231: 1).

Vår folkhygien.

För att höja hygienens såväl individuellt som kollektivt ha ett flertal intressanta motioner väckts. — Tusentals människor på vår landsbygd ha hos sina anhöriga

MÅLERI.

Hugo Zuhr: Från Arkipelagen.

En konsthandlande sade häromdagen med en underton av komisk sorgsenhet: Herrar kritici gillar numera bara modern konst. Yttrandet kunde ej undgå att hos en person med undertecknads syn och känsla utlösa ett litet leende. — Fullt så farligt är det emellertid inte. I den uppsjö av konst som nu råder här — verklig högsåsong, överallt fullt med publik! — ser man än så länge tillräckligt med torr naturalism, överväldigande främst genom kvantitet och detaljhantering. Habilt, skickligt salongsmåleri, med smakfullt, säkert, ibland raffinerat brijerande med färgflekter och stoffverkan.

Men skicklighet och smak är ännu icke konst.

Otvivelaktigt vinner dock den moderna konsten terräng. Detta gäller kanske också — eller kan komma att gälla — måleri för vilket det moderna är mera en skylt, blottad på detta för »modern» konst genom tiderna väsentliga: ett levande innehåll som av inre tvång frambruter i en okonventionell, »ny» form.

och vänner i städerna erfarit vilken lättad i hushållsarbetet, som innehavet av vatten- och avloppslinor i bostaden medför, men de kunna icke själva på grund av bristande ekonomiska resurser få glädje därunder, säger herr Elmroth i en motion. Därför bör även detta område falla under den bostadsförbättringsverksamhet för landsbygden, som staten börjat att med framgång bedriva. Mycket skulle kunna göras för landsbygdens hem, om staten bidrog med en viss procent av anläggningskostnaderna för dessa sanitetsledning (379: II).

Vi har alldeles för få kvinnliga yrkesinspektorer, säger herr Spångberg i en motion, som yrkar på förbättring av de hygieniska förhållandena i arbetsplatser med kvinnlig eller minderårig arbetskraft. Det beräknas, att storindustrin sysselsätter 98—99,000 arbeterskor och för att inspektera hela denna väldiga grupp, inte minst med hänsyn till hygien, finns det

Häri ligger provostenen och kriteriet, ej alltid skönjbart vid första ögonkastet.

Redan förväntningarna på en frisk och förnyande upplevelse av Grekland — icke det arkitektoniska, arkeologiska, ur historien kanske för schematiskt välkända Grekland, utan den grekiska naturen, landskapet — sporrar lekmannen att bege sig till Form och Färg, där Hugo Zuhr utställer arbetsresultaten av en ettårig vistelse i Grekland. Det vill till ett sensibelt konstnärstemperament och en fin känsla för och behärskning av färger och valörer för att kunna ge den harmoniska, syntetiska helhetssyn, som så överlägset präglar expositionen i dess helhet. Man fattar tulit i vilken grad den grekiska skulpturen och i synnerhet arkitekturen är organiskt ett med landskapet, att alla dess element i själva verket ligga latent här. Det är stor natur, vars monumentala formationer dock aldrig splittras i vulkanisk våldsamt. Linjer och massor smyga sig stödjande och uppbyggande till varandra, fast och enkelt, i ett intensivt

och sjungande spel av rena och självfallna proportioner. Man får en levande förnimelse av dessa Söders starka och dock i sin avvägighet liksom patinerade färger, vilka aldrig som hos oss i Norden skrika grellt mot varandra, av solljusets spel över vita hus, hav, kullar, olivlundar. Formen växer liksom av sig själv osökt fram ur färgen. Så säkert, rent och inifrån orsaksbetingat låter konstnären färgerna framträda mot varandra. Samma varligt suveräna grepp i den i matt färgskala hälna, utsökta »Mykonos» som i berglandskapens djupare starkare färger, i vetefältet i Delphi med starkt gult mot fondens sjungande blå bergmassor (i förgrunden den rörande lilla åsnan! liksom de fint återgivna kvarnarna tillhör den landskapet: mera rörliga rekvisita.) Eller ölandskapen med sina rika och mättade toner i gult, grönt, violett, blått och rost-rött smältande samman till en helhet.

Knut Sjöstrands utställning på Svensk-Franska konstgalleriet intresserar såsom ett verk av en gammal konstnär, som enligt uppgift ej tidigare reproducerat sig inom måleriets område. Roligt uppfattade motiv ur den grekiska hjältesagan, starka i färg, påminnande något om Halmstadgruppen. En brett humoristisk människouppfattning, ett känsligt öga för spelet av dagar och belysningar över so-vande landskap.

Ännu en må man ej glömma, en debutant: Karl Göte Anderson på Galerie Moderne för ett par veckor sen. Skicklighet i dålig mening kan man ej förnebrä denne målare. Tvärtom: mycken val-hänthet skönjes ännu. Det gör ingenting alls. Ty kärnan finnes här: ett levande innehåll, en djup känsla för färgen och en medveten strävan att låta den utvecklas fritt och blomma ut. Blommor, landskap i akvarell, låta en förnimma hur befrämmande glad målaren är i sin färg. Man blir tagen av den försynte men starka känslan för det ödsliga i ett fattigt vinterlandskap, för det frusna och övergivna i mänskors vandring en och en eller i flock på gator, i hamnar, i en järnvägs-väntsal vars golv andas isande blå kyla.

Ragna Ljungdell.

de mot ohyrar över hela landet, som herr Nordborg begär i en kort och kraftig motion. Vi har länge nog dragits med eländet, nu måste vi sätta i gång med en allmän och metodisk utrotningsaktion, vi som skryta så högt och gärna med vår höga bostadsstandard! (112: I).

En säkerligen mycket berättigad hygienisk åtgärd begär också herr Franckenberg, med instämmande från kvinnligt håll, i en motion om desinficering av det material, som användes i madrasser. Den grå och ofta smutsiga vadd, som fylles i de flesta billiga madrasser, vittnar dåligt om vår höga hygieniska standard (160: II).

Herr Flyg vill ha en »flytande» tandpoliklinik i Stockholms skärgård i likhet med den ambulante tandvårdsbuss, som finns i vissa ödebygd (535: II). Och herr Ström begär en utredning för att om möjligt få en del av statens domäner upplåtna till friluftsalmmningar, särskilt i de större städernas närmaste grannskap (294: I).

Det kanske kan vara lämpligt att avsluta denna översikt eller rättare sagt detta godtyckliga urval av frågor, som i år behandlas i vår riksdag, med en motion av ett flertal högermän, i vilken begäres en utredning om begränsning av riksdagens arbetsuppgifter. Hur skall man kunna minska arbetsomfattningen, fråga dessa herrar och svara bl. a.: Ett sätt vore att göra processen kortare med motioner, som uppenbarligen ha rent demonstrativ karaktär eller eljest äro av sådan halt, att deras öde ej kan bli mer än ett. Hur detta skulle kunna ske utvecklas vidare i motionen, som också alternativt föreslår begränsning av talartiden och tvångsavlutning av debatter. — Ja, måntro det! Det blir nog bara lite svårt att avgöra, vad som är demonstrationsmotioner. I den debatten lär nog den ene herr Ström inte ha samma uppfattning som den andre, troligen inte heller herr Lindhagen och Bagge (173: I). Då om någonsin måste det nog tvångsavlutas!

R. H.

Irene Harand.

(Forts. fr. sid. 1.)

dyra wienersamtalen — alltuder det vi fortsätta samtalet om världens befrielse från vanvett — »från dumhet och döds», som hon säger.

I Köpenhamn höll hon fem föredrag, bl. a. i Grundhvijs hus för 1,400 personer. I Malmö var nya Borgarskolans aula full, när hon berättade om sin historia. Enkelt, klart, vackert — med slående bilder och argument ger hon ett djupt och starkt intryck av vad hon vill.

— Det är inte för judarna jag kämpar, det är för mänskligheten! Det sker oss kristna större skada när vi gör dem orätt, än det sker dem, ty vi förlora vår moraliska hållning, vi sjunka ned i gemenhet och feighet, när vi utan att protestera åse orättvisor, ondska och förtryck.

Bäst är hon i en sluten krets, när hon berättar fritt och låter sin humor flöda. I Lund hade vi denna gång intet föredrag men en innehållsrik stund vid ett vänskapligt samkväm. Men även i talarstolen är hon ypperlig, en folktalare av Guds nåde, en säregen pendant till den man hon bekämpar: liksom Hitler tröttnar hon aldrig att upprepa de sanningar hon insett, men där han predikar hat, där predikar hon kärlek. — Det måste kärlek till för att övervinna hat, säger hon gång på gång. Och hennes väsen utstrålar godhet och kärlek, välvilja och tålmod — och en vitalitet, som tycks outömlig.

— Läs här ett brev från min man, säger hon impulsivt och trycker ett papper i min hand, då skall ni förstå källan till min kraft!

Auktoriserad Revisor
Thyra Svensson

Ledam. av fören. Aukt. Revisorer,
Birgerjarlgatan 13, Stockholm.
Tel. 10 80 79.

»Förlägen sneigar jag på papperet — en mans kärleksbrev — visserligen efter tio års äktenskap — till denna förtju-sande kvinna.

Hon ser min tvekan, skrattar litet åt den och läser själv upp några oändligt vackra, kloka och kärleksfulla rader. »Du vet att jag alltid 100-procentigt står bakom dig och ditt verk!» Och impulsivt trycker hon brevet mot sitt ansikte. — Förstår ni nu, hur jag kan stå ut? — Vi, några svenska kvinnor, se röda på varandra och vi förstå endels, vi ana hemligheten i Irene Harands liv. I går talar hon om sin underbara mor, i dag om sin älskande och älskade make. Hon är en lycklig människa, som flödar över, hon måste leva för att om möjligt göra andra lyckliga.

— Det enda jag ångrar med min rörelse är dess namn: *Mot rashat och mänsklig nöd!* Det är fel — *inte mot utan för* skulle det heta! För mänsklighet, kärlek, godhet och samförstånd!

Ja, Irene Harand är en positiv människa! Man känner sig lycklig över att hon finns mitt i denna negativa värld.

Gunhild Tegen.

P. S. Irene Harands väg går nu till Göteborg och Oslo, därifrån över Holland till Amerika.

Tystnadens teater.

Efterkrigsårens franska teater upptar en del författarnamn, bland dem Charles Vildrac, H.-R. Lenormand och Jean-Jacques Bernard, som satts i förbindelse med en ny riktning inom det dramatiska skapandet, på samma sätt som förr Lugné-Poë och hans lärjungar lyckades ge evangelium åt en i början extrem moderiktning. Tystnadens teater har blivit namnet på detta nya — som för övrigt tycks vara på väg att lämna sitt ytterrade stadium. Den är avsedd att tala genom sina pauser, att verka genom det som sker i det som synes ske, att ge uttryck åt underströmarna i figurernas »andande och tänkande. Det är en dramatik av pauser och tankestreck, självfullt »minspel och underfundiga repliker, som »ja sin styrka i att inte betyda vad de »ycks betyda.

För några år sedan gav Dramaten J.-J. Bernards »En själ i nöd», en trots all sin finess ganska pressad sak, och av samma författare ger nu teatern ett annat stycke: *Huset vid landsvägen*, ett betydligt moderatere försök att uppnå liknande, en smula översinnliga effekter.

Mellan Paris och Marseille går den stora landsvägen, med beteckningen Nationale 6, och bredvid den har en pensionerad tjänsteman med hustru och en ung dotter köpt sig ett litet hus. Fadern och dottern ha sitt älsklingsnöje i att se på alla bilarna på landsvägen, föreställa sig varthän de fara och vilka öden de rymmer, en skicklighet som de drivit upp till fullständig virtuositet. Samma slags verklighetslykt har fått sitt ödelöliga uttryck i Vildandens Hjalmar Ekdal, med vilken Bernards gubbe inte har så få beröringspunkter. Flickan Francine tror att irån landsvägen skall hennes sagoprins en gång komma in genom deras dörr, och det gör han också i form av en ung man, som med sin berömda romanskrivande fader kört i diket, där deras bil brunnit upp. Båda blir av det älskvärda vägfolket bjudna kvar, och de finner sig också väl till rätta, t. o. m. så väl att de båda blir kära i den lilla Francine, som för egen del älskar den yngre av herrarna, sonen Robert. Han har också i förtäckta ordalag låtit henne ana sina känslor. När fadern för egen del kommer med sitt anbud, blir man klar över att det är Robert hon älskar och att han själv spelat

en kanske narraktig figur, vilket i alla fall inte minskar hans lidande. När Robert fått veta episoden kan och vill han inte sára sin fars känslor genom att göra Francine till sin egen maka, utan han biter ihop tänderna och förnekar sin kärlek, varefter de båda ger sig i väg. I femte akten har Francine och gubben sin stora sorg att bära, men med sin febrilt arbetande fantasi konstruera de snart upp en ny värld kring sig själva, sin landsväg och sitt hus. Och det gamla är glömt.

Bernards stycke hör inte till det alldagligaste slaget. Där finns mycket av fin känsla, av subtila inblickar i det mänskliga psyket, fast långt ifrån allt är av samma höga kvalitet. Ur dramatisk synpunkt är tredje och fjärde akterna utmärkta, de två första bilden en något valhänt introduktion, den sista en balansakt förlägen nära en sentimental avgrund med poängknipande klippstprång. Som helhet dock en finstämd teaterföreläsning, med utmärkta prestationer av Ivar Kåge, Signe Hasso, Olof och Frida Winnerstrand samt Frank Sundström. Regissören, Alf Sjöberg, hade melodiskt avvägt de rätta stämningarna.

J. Fek.

NYA FÖRDELAR
vid inköp hos Pub
under 1936

Från och med 1936 kunna alla, som under ett helt år köpa för minst ett hundra kronor hos Pub, taga del av bolagets förtjänst. Med andra ord — styrelsen har beslutat att lämna 5% omsättningsrabatt till alla dem, som göra kontantköp för minst ett hundra kronor under 1936. Närmare upplysningar angående rabatten lämnas i varuhusets samtliga kassor eller per brev.

PAUL U. BERGSTROMS A.-B.

Sälj

till det arbetande folket i norra Älvsborgs län.

Sälj

genom annonser i Nya Älvsborgaren Trollhättan.

Engna platsexp. i Vänersborg och Ämål m. fl. platser.

Tag kvinnans ära ifrån henne!

Dansk Kvindesamfund hade i slutet av januari ett offentligt möte i Köpenhamn, som även för en utomstående var av stort intresse och kom att te sig som en slående kontrast till de nya nazistiska förordningarna om unga flickors likriktning mot husligt arbete, som »hemmets syster», allt i namn av »kvinnans ära».

Mötets rubrik var *Husligt arbete i fornlid, nutid och framtid*. Förelätarrinnan fru Cyrihe Lembocke beskrev gången tids arbete, på landet och i staden, medan husmoderskolförelätarrinnan fröken Eigström genom att framhålla hur mycket mera de unga flickorna borde lära i jämförelse med vad de får lära, gav en avskräckande — men konsekvent — bild av nutidens ordning.

Så kom fabriksinspektör Julie Arenholt och talade om framtiden, och gav en bild av nutidens verkliga situation och konsekventa fordringar. Sade bara enkla, självklara saker, som kan tyckas onödiga att upprepa: att det forna hemmets arbete har gått över till fabriker och där blivit mansarbete — utan att detta anses onaturligt — och ändå är kvinnans »naturliga arbete» alljämt i hemmet! Att ingen, icke ens en kvinna, kan bli annat än en dilettant då det gäller att på en gång utöva matlagningskonst, sömnad, tvätt, strykning, barnvård, barnupfostran, rengöring. Ja, på en gång! Och dock representerar alla dessa arbeten yrken, som av en man kräver en hel utbildning och koncentration i utövandet. Det enda rationella och ekonomiska vore alltså kooperativ på dessa områden, d. v. s. att i största möjliga utsträckning överlåta dem på fackutbildade personer, män eller kvinnor.

Det är enkelt och det är icke nytt. Men det är bra att få höra det sagt igen, klart och kort.

Men det intressantaste med detta möte var dock följande: Församlingen var, det kan man säga, icke ungdomliga, vilda utopister — tvärtom. Vid dess begynnelse tyckte man det var trist att se hur få av den yngre generationen som hade mött upp. Men se, denna församling av stadgade, nyktra nutidsmänniskor upptog detta föredrag om det husliga arbetets kollektivisering som ett förlösande ord, talat ur nutidens hjärta.

En väg av kollektivhus är på väg och kommer att finna marken beredd. Mätte den komma snart och förtränga de tusen småhemmens mikro-kaos.

Och taga ifrån kvinnan hennes ära. Och göra henne till en fri människa. Piet Hein.

Sakskäl.

Amanuens Astrid Andrén har av regeringen utnämnts till notarie i 21 lönegraden vid marinförvaltningen. Detta är märkligt så tillvida som det därmed fastslags, att en kvinna får inneha sådan tjänst, något som marinförvaltningen inte velat gå med på. Den hade avstyrkt amanuens Andrén besvär över att ha blivit förbigången, med motivering att varje kvinna vore olämplig, då tjänsten i krigstid kunde medföra förläggning till flottans skepp. Någon sådan kommandering kunde inte komma i fråga, ansåg amanuens Andrén, då tjänsten är rent civil, och det finns ingen paragraf i behörighetslagen, som säger, att civila tjänster äro förbehållna män. Detta fann tydligen också regeringen vid sin undersökning av saken, då den fattade sitt beslut mot arméförvaltningens uppfattning. Även om amanuens Andrén inte får några kvinnliga efterföljare inom marinförvaltningen, måste regeringens beslut anses glädjande, då utslaget grundats på sakskäl utan hänsyn till kön.

Aldous Huxley bland kväkarna.

Aldous Huxley.

Aldous Huxley, författare bland annat till *Brave new World* och sonson till den gamle berömde zoologen, materialisten, agnostikern Thomas Huxley har nyligen talat pacifism hos kväkarna i London. Det är i och för sig mera märkligt än statsrådet Engberg på ett kyrkomöte, i alla händelser är det en nyare sensation. Men vad han säger är oavsett det intressanta i sammanställningen kväkarna—Huxley både klokt och märkligt. Man lär känna en ny sida av den eleganta ironikern Huxley. Mycket ärligt erkänner han själv här hur den åskådning för vilken dynastien Huxleys medlemmar varit representanter måste revideras, sedan utvecklingen kastat in de mest oförutsedda och överraskande fakta i dess väg. Han rannsakar möjligheterna för att uppnå fred på jorden, han förkastar de vägar som politikererna nu använda, han förkastar också humanismen och kommer fram till detta:

»Fred få vi, när tillräckligt många människor tro på och leva i enighet med tron på en andlig verklighet som för dem är uppenbar och i vilken de förenas.»

Vi återger här i sammandrag Huxleys föredrag efter *The Friend*.

Inom konst, vetenskap och all teknisk verksamhet är det självklart att medlen bestämma målet. Men inom politik, handel, finans, regering och privatliv håller sig den fantastiska tron kvar att vissa bestämda mål kunna uppnås genom medel vilka genom erfarenheten gång på gång visat sin oduglighet. Hur skickligt man än söker manövrera, komma de dåliga verkningarna alltid fram till slut.

En man må önska måla en bra tavla aldrig så, men om han varken kan teckna eller måla och har dåliga penslar och rörliga färger, så blir hans tavla med bestämdhet dålig. En annan man kan önska att bli avhållen av sin familj, men om han inte kan behärska sitt dåliga lynne, så lyckas det honom inte. Politikerna försäkra att de önska hålla freden vid makt, men de medel de bruka äro odugliga. Stundom övergå de från hoteller till direkt vald, och sen äro de uppriktigt förvånade att deras fredssträvanden ha så liten framgång.

Vi kunna bygga upp en värld av skräck och vinningslystnad eller en värld av förtroende och kärlek. Det förra slagets värld är inte den enda möjliga världen. Det finnes primitiva folk såsom eskimåerna, som inte kunna fatta begreppet krig och som använda minsta möjliga vald i sina förhållanden till medmänniskorna. Det tyckes vara höjt över allt tvivel att en högt utvecklad civilisation existerade i Indusdalen under långa århundraden utan att behöva organiserat vald som hjälpmedel.

Kriget har många försvarare som påstå att det är »naturligt». Men intet daggljor för sådana krig som människorna. Det har undgått naturalisterna att många av de mänskliga brister de tillskriva naturen måste hänföras till en andrahandsnatur och att det därför är möjligt att bortarbeta dessa brister och inarbeta nya känslö- och tankevanor.

Tron på andliga krafter kan ta former som inte blott äro förenliga med krig utan till och med uppmuntra till krigslidelse. Tron på en speciell gudom för en speciell samfundsgrupp kan föra till krig.

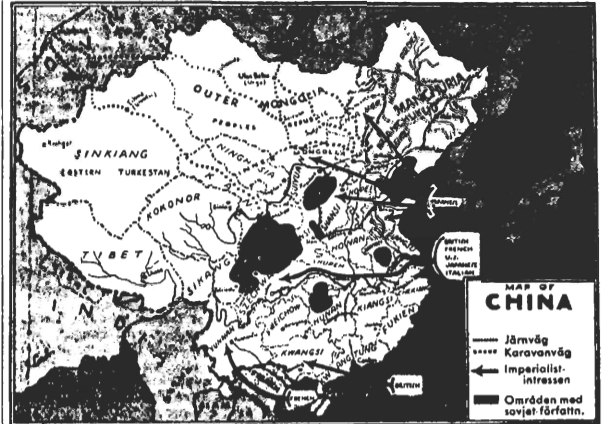
Så har tron på en översinnlig andlig verklighet i det förlutna oftare varit pacifismens fiende än dess vän. Endast på ett villkor kunna de förenas: att tron på människans djupa andliga enhet tages allvarligt, att Gud betraktas och om möjligt erfåres som en psykologisk faktor, som är närvarande åtminstone som en möjlighet i varje mänsklig varelse.

Humanismen började som en revolt mot en kristendom som inte bara är förenlig med krig utan också direkt ansvarig för dem. Till en början visar sig humanismen som pacifismens vän. Sedan händer något egendomligt som 1800-talets humanister absolut inte kunnat förutse. Det kommer en religiös pånyttfödelse. Delvis är det den gamla religionen som återuppstår, men framför allt kommer en religiös väckelse i form av nya, humanistiska, världsliga religioner: nationalismens religion och den mycket mindre maktiga socialismens.

Dessa religioner, framför allt den nationalistiska, tillväxa mer och mer i makt. Humanismen, förstärkt genom vetenskapsens påtagliga framsteg, gör det svårare och svårare för allt större skolar av européer att acceptera den gamla religionens teologi. Men kvar stå önskan att dyrka, att hänge sig själv, att ofra. Då människan finner det omöjligt att tro på något hon icke kan se, böjer hon knä för världsliga gudar. En ny avgudatro uppstår. I stället för Gud dyra människorna Nationen, Staten, Klassen, Ledaren.

All historia går i vågrörelser. Religionen har alltid haft sina uppgångs- och nedgångstider. Denna vågrörelse visar sig tydligt i den nationalistiska religionens historia. Perioder av slapphet då människor tänkt mest på att samla pen-

Där Japan och Sovjet mötas.

Kommer Japans angrepp på Yttre Mongoliet att bli den gnista, som bringar kriget att blossa upp i Stilla-havsområdet? Frågan är allvarlig i betraktande av det som nyss timat i dessa trakter och vad som fortsätter att ske, säger en författare i den amerikanska tidskriften *The New Republic*. Händelserna se ej blott ut som en tanke utan äro det också. Tanken är Japans stora expansionsplan. Det enda diplomatiska motståndet är att vänta från Sovjet — och det vet Japan.

Svårigheterna härrör från den speciella ställning, som folkrepubliken i *Yttre Mongoliet* intar. Till namnet är denna isolerade landsända — vars forna huvudstad *Kalgan* är knutpunkt för järnvägen till nordvästra Kina och utgångspunkt för karavanerna genom Gobiöknen till Sibirien — en del av ett kinesiskt territorium. Det förklarades självständigt 1911, när Mandschudynastin störtades i Kina, och under press från Tsarväldet tvingas den kinesiska republiken att 1915 erkänna dess oberoende. Under världskrigets förvaring passade Kina på att ånyo tillväla sig makten över området och Sovjetrepubliken erkände formellt Kinas suveränitet i ett fördrag av 1924.

Under tiden hade det i *Yttre Mongoliet* växt upp en arbetarrepublik, som tot sina idéer från Sovjetunionen och förenades med den genom starka finansiella och ekonomiska intressen. *Kalgan*, som ligger just innanför Kinesiska muren, och det *Inre Mongoliet* avsondrades och kom definitivt att lyda under Kina, och en ny huvudstad, *Urga*, grundades i *Yttre Mongoliet* längre norrut. Den står genom landsväg och flygroute i förbindelse med Sibirien, och en järnväg håller på att byggas däremellan, medan den blott har karavanförbindelse med det egentliga Kina. Moskva underhåller de vänskapligaste förbindelser med den lilla repu-

bliken och håller sin beskyddande hand över den.

Det finns ingen laglig grund för detta beskyddarskap, och det är detta, som är Japans trumf. Om Sovjet hävdar *Yttre Mongoliet*s oberoende, kan Japan kalla hela världen till vittne på att Sovjet erkännt Kinas suveränitet därstädes i trak-taten av 1924 och fråga vad Sovjet menar med att blanda sig i andras angelägenheter. Det är en ömtålig situation. Och fast Sovjet har stora sympatier för och gärna vill beskydda den i åsiter besläktade lilla bufferstaten, har det låtit sig tala med en lång rad provokationer från Japans sida under flera år.

Japans avsikt är tydlig nog. Den kortaste vägen från Mandschuriet till den rika trakten kring Baikal sjön går genom *Yttre Mongoliet*. Under den period av främmande inblandning, som följde Sovjetrevolutionen, flyttade Japan trupper längs den vägen och drog dem senare tillbaka samma väg. Nu är den stängd av den oberoende republiken. Om Japan kunde få kontrollen över detta område, skulle — och detta är kärnpunkten — Japan komma att behärska den viktigaste delen av transsibiriska järnvägen. Denna järnväg är livsvillkoret för Sovjet i det krig, som enligt vad japanska militärister påstå, är oundvikligt.

Men området lyder nominellt under Kina, och därför behövs en förövändning för Japans inblandning. Den är lätt att få fram ur det påstådda kommunismotet, som Kina, säger man, ej kan klara ensam. Gränständern provoceras fram, i vilka alltid en »röd» blir syndabocken. Sovjet har visat oerhörd tålmod, men bristningsgränsen är nära.

När den transsibiriska järnvägens dubbelspår blir färdigt — kanske redan i år — så förestår måhända stunden för ur-laddningen i öster, menar ovan nämnde artikelförfattare.

IDUN passar Er bäst, ty IDUN ger både värde och trovnad

Doktorerna Einar Wallquist, som skrivit »Kan doktorn komma?», Per Wetterdal, den kände kvinnoläkaren, lärarinnan Stina Palm-borg, riksbekant för sin goda hand med svårhanterliga barn, den unga baronessan Ishimoto, en av Japans mest kända kvinnor inom aristokrati och i socialt arbete, och Aske-greven Gustaf Levenhaupt öka under 1936 Eder glädje och nytta av IDUN.

Vilken veckotidning ger mer omväxling än IDUN

Prenumerera postgiro 1235 8 kr. för 1/2 år: 15 kr. för 1/1. Tel. 20 48 42.

TIDEVARVET

Trieväldsgärd 2, 3 tr., Stockholm. REDAKTION: Telefon 20 48 42. Mottagningstid 10-12. EXPEDITION: Telefon 20 48 42. Kontorstid kl. 10-12 f. m., 1-4 e. m. Postgiro 1544. PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:25, kvartal kr. 1:75. Lösnummer 15 öre. ANNONSPRIS: I text 25 öre per millimeter. Stockholm 1936 Zetterlund & Thelander Boktryckeri-A.-B.

Glöm ej att insända prenumerationsavgift på Tidevarvet för 1936 Pris: helår kr. 6. Postgiro 1544. halvår 3:25. Tel. 20 48 42.